

Nova crkvena pjesmarica

Kad je na jednoglasni zahtjev sudionika prošlogodišnjeg ljetnog tečaja za orguljašice i orguljaše predstojnik Instituta za crkvenu glazbu Mo Anđelko Milanović obećao da će sa članovima profesorskog zbora sve učiniti da se pripremi nova pjesmarica, počela se pripremati »partitura« (napjev, tekst, pratnja, predigra i zaigra za svaku popijevku). Novonadošle okolnosti zahtijevale su da se obustavi pripremati »partitura«, a da se kroz petnaestak dana pripreme »dionice«. Zahvaljujući požrtvornosti slušača i nastavnika Instituta za crkvenu glazbu na vrijeme je za tisuć pripremljena Nova crkvena pjesmarica (pripremio ju je Institut za crkvenu glazbu; izdavači su Kršćanska Sadašnjost, Zagreb i Nad-dušobrižnički ured Frankfurt/M).

Raspored popjevaka u Novoj crkvenoj pjesmarici, koliko je to bilo moguće, slijedi raspored bogoslužja mise, odnosno slavljenja sakramenata i blagoslovina. Na početku se nalaze nepromjenljivi dijelovi mise (odgovori, poklici, Oče naš, otpusni odgovori). Potom slijede popijevke za pojedina doba liturgijske godine. Gdje god je to bilo prikladno naznačena je namjena pojedinoj popijevci (ulazna, darovna, pričesna, otpusna itd). Tradicionalne popijevke božićnog i uskrsnog doba te svetačkih slavlja nemaju takvih oznaka, jer se mogu — bilo zbog sadržaja, bilo zbog ustaljenih bogoslužnih običaja našeg naroda — raznolikije upotrebljavati. Bogatstvo rasporeda popijevaka za pojedino bogoslužje svakako je raznolikije od onoga koje je bilo moguće naznačiti u pjesmarici. Sve bolje ulaženje u duh obnovljenog bogoslužja i sve bolje poznavanje izbora popijevaka u pjesmarici omogućit će voditeljima pjevanja na bogoslužju za svaku prigodu prirediti vrlo prikladan izbor.

Nova crkvena pjesmarica namijenjena je puku — skupu vjernika — s nakanom da olakša i obogati aktivno sudjelovanje na svečanom bogoslužju, odnosno bogoslužju s pjevanjem. Zbog toga za izbor skladbi ove pjesmarice došle su u obzir popijevke koje su nastale na tekstove obnovljenog bogoslužja, hrvatske pučke popijevke koje se mogu — ma da su nastajale kroz povijest — prikladno upotrebljavati u obnovljenom bogoslužju i oni vrijedni napjevi pod koje je bilo moguće potpisati tekstove obnovljenog bogoslužja. Izbor je, dakle, obuhvatio i dosadašnje i novonastale popijevke koje su prikladne za obnovljeno bogoslužje, koje puk u cjelini može dobro otpjevati i koje se uklapaju u kulturni slijed glazbenog stvaralaštva hrvatskog naroda.

Iz samog rasporeda popijevaka u pjesmarici, a tako i iz podnaslova uz pojedine popijevke, lako se može razumjeti kada i kako ih treba upotrebljavati. Izmjenično pjevanje, nanovo oživljeno u novom bogoslužju, obilno je zastupano u izboru ove pjesmarice (ulazne i pričesne pjesme, pripjevni psalmi, aleluja ...). Da bi pjevanje pripjevnih psalama došlo do punog izražaja, potrebna je uloga psalmiste (redovito je naznačena u pjesma-

rici). Psalmista je neposredni voditelj ovakvog pjevanja: on zapjeva pripjev i puk ga ponovi, da bi ga potom ponavljao iza svakog otpjevanog stiha psalma. Potrebno je, dakle, za određeno bogoslužje, za predviđeno čitanje na bogoslužju izabrati i pripremiti najprikladniju ulaznu pjesmu, pripjevni psalam, aleluja, tj. onaj koji odgovara sadržaju čitanja na bogoslužju.

Neki smatraju prikladnim pripremati program koji se pjeva na bogoslužju prije, drugi poslije (redovito nedjeljnog) bogoslužja, a drugi opet rade tako da najprije nauče određenu grupu pjevača (školsku omladinu na vjeronauku, župski zbor na redovitim probama), a puk od predvoditelja pjevanja nauči malo-pomalo i pjeva ono što napamet nauči. Novom crkvenom pjesmaricom moguće je olakšati pripremanje ovakvog programa i služiti se raznolikijim programom popijevaka u onim župnim i drugim zajednicama koje mogu nabaviti toliki broj pjesmarica koliko se vjernika skupi na pojedinom bogoslužju. Za one koji imaju takve mogućnosti neće biti neophodno potrebno svaku popijevku učiti napamet, nego pripremiti se toliko da je moguće slijediti tekst i napjev pojedine popijevke. Osim toga napjevi su označeni brojevima koji omogućavaju lakše snalaženje, odnosno jednostavnije označavanje programa koji će se pjevati.

Istina je da različite neprilike na pojedinim župama ne daju dovoljno mogućnosti da se na prikladan način organizira pjevanje na bogoslužju: nema orguljaša, kantora, voditelja bogoslužnog pjevanja. Ulogu nekadašnjih kantora sada bi lijepo mogli preuzeti djevojke i mladići. Pripreme za pjevanje na bogoslužju moguće je spojiti s vjeronaučnom obukom. Veliko pomagalo za to biti će Nova crkvena pjesmarica jer su napjevi koje donosi prikladni, podatljivi, napisani (u odnosu na raspon i visinu) za redovite mogućnosti ljudskoga glasa. I kao što je na župama uvedena lijepa praksa da čitači pročitaju čitanja, tako bi trebalo da uz ulogu čitača postane redovita i uloga psalmiste. Tako pripremljene popijevke i pripjevne psalne lako će i rado prihvatiti cijeli skup vjernika.

Ovom prikazu je svrha da predstavi Novu crkvenu pjesmaricu i da upozori na mogućnosti koje se kriju u ponuđenom izboru popijevaka. Iako će biti veliko olakšanje za voditelje bogoslužnog pjevanja (dakako i dovršenje ovog djela) kad bude objelodanjena »partitura« Nove crkvene pjesmarice, moguće je već sada postepeno obogaćivati dosadašnji program liturgijskih popijevaka i, ukoliko nije bio prikladan, nadomjestiti ga prikladnijim. Ako bude potrebno bilo kakvo objašnjenje u vezi s Novom crkvenom pjesmaricom, isto tako i pitanja u vezi s rasporedom i mogućnostima kako i kada se mogu popijevke upotrebljavati i bogoslužju, dovoljno će biti obratiti se uredništvu »Sv. Cecilije« za naslov: »Pitajte — odgovaramo«.

Izak Špralja